

soudce, který vydal rozhodnutí. Leč v projednávané věci jde o odmítnutí notáře jako soudního komisaře v řízení pozůstalostním. Podle § 4 cit. zákona platí o jeho odmítnutí tytéž předpisy jako o odmítnutí soudců (srovnej podobně rozh. čís. 8779 Sb. n. s., dále § 4, odst. 1 zák. čís. 112/72 ř. z. o syndikátním ručení a obdobně § 4 zákona čís. 57/31 Sb. z. a n. o odmítnutí aktuárů). Podle § 22, odst. 3 jur. n. má strana důvody odmítnutí soudcem popírané osvědčiti. Provádění důkazů konané za účelem osvědčení není však vázáno předpisy pro průvodní řízení platnými (§ 274 c. ř. s. a § 34 zákona č. 100/31). Předpisů §§ 276 a 412, odst. 1 c. ř. s. nelze tudíž použít na osvědčování důvodů odmítnutí notáře v řízení pozůstalostním. Nejde proto o nezákonnost, nebylo-li osvědčování prováděno před soudcem rozhodujícím (čl. V č. 1 zákona č. 251/34 Sb. z. a n.).

Čís. 15691.

Spořitelní a záloženský spolek (raiffeisenka) není oprávněn odepříti výplatu vkladu bezelstnému nabyvateli vkladní knížky proto, že podle předpisu spolkových stanov otištěných ve vkladní knížce je představenstvo, má-li obavu, že vkladní knížka není v pravých rukou, t. j. v rukou vkladatele nebo jeho zákonitého zástupce, k tomu oprávněno.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1936, Rv II 60/35.)

Žalobkyně přednesla, že poskytla Janu V-ovi úvěru a že ten ke krytí tohoto úvěru jí nabídl vkladní knížku žalované spořitelny (správně spořitelního a záloženského spolku), předloživ její prohlášení, že vkladní knížka, znějící na jméno Josefa V-ová na vklad Kč, není ničím vázána. Zároveň podepsal Jan V. prohlášení, že žalobkyně má právo vkladní knížku kdykoliv uzná za vhodné vyinkasovati a použít k úhradě jeho dluhu. Když však žalobkyně tak učinila a vypověděla vklad žalované předloživši vkladní knížku k výplatě, žalovaná odmítla vkladní knížku vyplatiti a uložila částku na ni znějící u okresního soudu, avšak nikoli pouze pro žalobkyni, nýbrž také pro Živnostenskou záložnu. Žalobkyně požádala proto Živnostenskou záložnu o sdělení, zda by souhlasila s vybráním těchto peněz u soudu, aby se zamezilo zbytečnému sporu, ale Živnostenská záložna odmítla vydati toto prohlášení s podotknutím, že se ji tato záležitost netýká, že částka u soudu složená není totožná s částkou, kterou na žalované požaduje, a že žalobkyně, jež má vkladní knížku v rukou, může na vydání vkladu žalovati. O tomto odmítnutí byla žalovaná zpravena se žádostí, aby vkladní knížku realizovala, avšak marně. Konečně i Josefa V-ová dala žalobkyni prohlášení o tom, že souhlasí s výplatou vkladu pro žalobkyni a také Jan V. před tím, než odevzdal vkladní spornou knížku žalobkyni, měl od své matky Josefy V-ové povolení, aby peníze, které na knížku byly uloženy, si vybral, takže mohl s knížkou volně nakládati. Navrhuje proto žalobkyně, aby žalovaná byla uznána povinnou zaplatiti jí zažalovanou částku. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaná spořitelna má za to, že žaloba měla býti

zamítnuta, protože složila vklad k soudu a tím se zprostita závazků proti všem, kteří činili si nárok na uložené peníze. Tento názor je mylný. Okolnost, že žalovaná složila ony peníze dle § 1425 obč. zák. u soudu, je bez významu a neměla pro žalovanou vůči žalobkyni účinek zprošťující, neboť žalovaná byla povinna vklad vyplatiti, nikoliv jej u soudu uložit. Důvody, pro něž lze s účinkem uvedeným v § 1425 obč. zák. dluh splniti složením na soudě, musí tkvít v osobě věřitelově. V souzeném případě však takových důvodů na straně věřitelově nebylo, nárok žalobkyně na výplatu byl zjevný, žalobkyně vkladní knížku žalované po uplynutí výpovědní lhůty předložila a výplatu žádala, neměl tedy obnos býti složen u soudu. Odvolání tu přehlíží povahu vkladní knížky jako papíru na majitele znějícího, takže každý, kdo knížku předloží, je pokládán za řádného držitele i bez průkazu totožnosti a jest mu vyplatiti vklad, pokud tu není zákaz soudní, řízení amortisační, nebo není-li vklad vázán způsobem stanovami připuštěným, nebo na okolnost, o níž jest předem jisto, že nastati musí (zákon čís. 302/20 Sb. a n.). Tento zákonný předpis nemůže býti měněn stanovami žalované, které ostatně dle své povahy jsou směrodatné jen pro poměr žalované k jejím členům. Kdyby se mělo míti za to, že žalovaná z pouhé obavy, že vkladní knížka není v pravých rukou, smí odepřít výplatu, pozbyla by vkladní knížka povahy papíru na majitele znějícího, což by odporovalo shora uvedenému zákonu. Ostatně i samy stanovy žalované v § 30 stanoví, že za pravého vlastníka se považuje ten, kdo se vkladní knížkou vykáže, a že jemu se vklad vyplatí (mimo případy tam uvedené). Je tedy zjevné, že žalovaná měla peníze žalobkyni vyplatiti a nikoli je ukládati u soudu. Odvolání dovozuje dále, že první soud má nesprávně za to, že žalobkyně vkladní knížky nabyla bezelstně. Ani s tím nelze souhlasiti. Odvolání tu opět přehlíží, že nebylo tu žádných okolností, z nichž by žalobkyně mohla seznati nějaké právní nedostatky v držení toho, kdo jí knížku přinesl, a že žalobkyně neměla také žádných důvodů k podezření, nemohouc věděti, že Jan V. byl v nakládání s knížkou obmezen. Z knížky samé žádné obmezení patrné nebylo a velmi závažné jest, že žalobkyně zároveň s knížkou obdržela potvrzení žalované, jímž žalovaná prohlašovala, že vkladní knížka není ničím vázána. Neměla proto žalobkyně žádných rozumných důvodů, aby ještě se dotazovala Josefy V-ové, zda Jan V. je oprávněn s vkladní knížkou disponovati. Jméno ve vkladní knížce je v praxi často vedlejší a vyskytuje se i jméno fiktivní. Proto první soud správně usoudil, že žalobkyně nabyla vkladní knížky bezelstně. Žalobkyně byla proti žalované, jsouc držitelkou, oprávněnou věřitelkou, jsouc v době nabytí vkladní knížky bezelstnou. Jestliže teprve po odevzdání knížky žalobkyni dověděla se žalobkyně z oznámení žalované, že Jan V. nemá práva s vkladní knížkou disponovati, nic to na věci nemění, stačí, že žalobkyně byla bezelstná v době, kdy vzala knížku v držení. Rovněž nic na věci nemění, vyšlo-li ve sporu najevo, že Josefa V-ová jako vlastnice sporné knížky její výplatu zakázala, neboť nebylo prokázáno, že zákaz ten byl znám žalobkyni, když Jan V. jí knížku odevzdal. Žalovaná ani netvrdila, že žalobkyně v době odevzdání knížky měla vědomost o nějakém takovém zákazu. Předpis zákonů čís. 302/20 a čís. 239/24 je nepochybně rázu donucovacího v tom, že nařizuje vý-

platu tomu, kdo vkladní knížku předloží i bez průkazu totožnosti. Dopouští ovšem zákon i vinkulační doložky, avšak tam, kde jich není, nařizuje výplatu. Pokud konečně se poukazuje na to, že žalovaná, byvši odsouzena k zaplacení téže částky Živnostenské záložně, musila by platiti dvakrát, jest k tomu uvést, že žalovaná zavinila si to sama tím, že vkladní knížku vydala neopatrně Janu V-ovi, aniž vepsala do ní obmezení, že je tato vkladní knížka vázána zákazem výplaty.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle § 10 zákona čís. 302/20 Sb. z. a n. znějí sice spořitelní knížky na určité jméno vkladatelem udané, ale mají povahu papírů majitelů svěřčících, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a musí mu žádaná částka býti vyplacena, pokud není výplatě na překážku řízení umořovací nebo zákaz soudní, anebo není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami. Vklady mohou býti vázány zejména na podpis, heslo, průkazní lístek nebo na okolnost, o níž jest již předem jisto, že nastati musí. Těchto ustanovení jest podle §§ 1 (3) a 26 zákona čís. 239/24 Sb. z. a n. v doslovu zákona čís. 54/32 Sb. z. a n. obdobně použiti i na vkladní knížku žalovaného spořitelního a záloženského spolku, o niž v souzené věci jde. Vkladní knížku, o kterou jde, má žalobkyně v držení, a žalovaná ji marně předložila k výplatě. Vkladní knížka ta obsahuje ustanovení, že vklady přes 5.000 Kč se vyplácejí po 90denní výpovědi, takže žalovaná dala správně žalovanému 90denní výpověď z tohoto vkladu, jež tuto částku převyšovala. Žalobkyně nabyla držby vkladní knížky bezelstně. Že se žalobkyně nemusela žalovaného ptáti, jak se věc s vkladní knížkou má, a že nezáleží ani na pozdějším zániku bezelstnosti držby žalobkyně, ani na složení částky 5.586 Kč 85 h u soudu, bylo v napadeném rozsudku správně odůvodněno. Ustanovení § 367 obč. zák. nelze tu použiti, neboť nejde o žalobu vlastnickou. Vkladní knížka obsahuje sice výpis ze stanov žalovaného a v něm ustanovení, že představenstvo může, majíc obavu, že knížka není v pravých rukou, t. j. v rukou vkladatele nebo jeho zákonitého nástupce, vydání vkladu odepřít, ale pro to nebylo vzhledem k bezelstnosti žalobkyně důvodu, takže netřeba ani řešiti právní otázku, zda ustanovení, že představenstvo může, majíc obavu, že knížka není v pravých rukou, — t. j. v rukou vkladatele nebo jeho zákonitého nástupce — vydání vkladu odepřít, jest pokládati za vázání vkladu ve smyslu § 10 zákona čís. 302/20 Sb. z. a n. Vzhledem k bezelstnosti žalobkyně nelze mluvit ani o tom, že by se její jednání přičilo dobrým mravům.

Čís. 15692.

Zmatečnost exekučního řízení, opomine-li soud doručiti ministerstvu sociální péče do rukou finanční prokuratury usnesení o povolení exekuce nuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti zatížené zá-